

Promemoria

Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

---

Fi2018/03804/FPM

December 2018

Innehållsförteckning

1	Förslag	4
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).....	5
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Förlängd övergångsperiod för understödsföreningar	8
4.1	Gällande rätt	8
4.2	Förlängd övergångsperiod	9
4.2.1	Tjänstepensionskassor	9
4.2.2	Understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor	10
5	Förslagets konsekvenser	10
6	Författningskommentar	11
	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).....	11

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

Lagen (1972:262) om understödsföreningar upphävdes i samband med införandet av försäkringsrörelselagen (2010:2043). Enligt lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen fick emellertid befintliga understödsföreningar fortsätta att driva sin verksamhet enligt 1972 års lag till utgången av 2014. Innan övergångsperiodens slut skulle föreningarna antingen ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller träda i likvidation.

Övergångsperioden för understödsföreningar har därefter förlängts vid två tillfällen. Den senaste förlängningen gäller till utgången av juni 2019.

I promemorian föreslås att övergångsperioden för understödsföreningar som är tjänstepensionskassor förlängs ytterligare till utgången av november 2019 och för övriga understödsföreningar till utgången av år 2020.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

1 Förslag

Denna promemoria innehåller förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av juni 2019 eller, om en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) då har getts in, till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft.

Om en ansökan om tillstånd enligt första stycket inte har getts in före utgången av juni 2019 eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation.

Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Har sådant förhållande inträffat som påkallar likvidation enligt andra stycket och har inte inom sex veckor därefter i understödsföreningsregistret införts uppgift om att föreningen trätt i likvidation, ska rätten på anmälan av Finansinspektionen och efter föreningens hörande förklara att föreningen ska träda i likvidation.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av år 2020 eller, om den driver sådan verksamhet som anges i 7 § tredje stycket den lagen, till utgången av november 2019.

Om understödsföreningen dessförinnan har gett in en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043), får den driva verksamheten vidare till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft. Om en sådan ansökan inte har getts in i tid eller den avslås, ska föreningen träda i likvidation. Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av

¹ Senaste lydelse 2017:1118.

en anmälan enligt *fjärde* stycket.   en anmälan enligt *tredje* stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Lagen (1972:262) om understödsföreningar upphävdes i samband med införandet av den nya försäkringsrörelselagen (2010:2043). Befintliga understödsföreningar fick emellertid fortsätta att driva sin verksamhet enligt lagen om understödsföreningar till utgången av 2014 enligt lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), i det följande benämnd införandelagen. Innan övergångsperiodens slut skulle föreningarna antingen ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller träda i likvidation.

För att möjliggöra nybildning av svenska tjänstepensionsinstitut beslutade regeringen i mars 2013 att en särskild utredare skulle få i uppdrag att lämna förslag till en ny reglering för sådana institut (dir. 2013:32). I uppdraget ingick även att ta fram förslag till övergångs- och ombildningsregler för befintliga institut som kan omfattas av definitionen av tjänstepensionsinstitut enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet). Vidare skulle utredaren analysera och överväga ett antal frågor rörande genomförandet av kommande ändringar av första tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt.

Utredningen antog namnet Tjänstepensionsföretagsutredningen. Utredningen överlämnade i augusti 2014 betänkandet En ny reglering för tjänstepensionsföretag (SOU 2014:57). Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Övergångsperioden för understödsföreningar förlängdes 2014 till utgången av 2017 i avvaktan på en revidering av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2013/14:84, SFS 2014:219). Den 14 december 2016 antog Europaparlamentet och rådet direktivet (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet), som är en omarbetning av första tjänstepensionsdirektivet. I avvaktan på en ny reglering för tjänstepensionsföretag förlängdes ånyo övergångsperioden för understödsföreningar till utgången av juni 2019 (prop. 2017/18:3, SFS 2017:1118).

I Regeringskansliet har en promemoria med förslag till de lagändringar som krävs för att i svensk rätt genomföra andra tjänstepensionsdirektivet tagits fram (Fi2018/02661/FPM). Promemorian har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Finansutskottet har i samband med att utskottet behandlade propositionen 2017/18:3 Förlängd övergångsperiod för understödsföreningar ansett att regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på en alternativ reglering anpassad till verksamheten för andra understödsföreningar än tjänstepensionskassor. Om det visar sig att en sådan anpassad reglering inte kan tas fram och träda i kraft senast vid övergångstidens slut i juni 2019 bör regeringen komma tillbaka till riksdagen med förslag om ytterligare förlängning av övergångsperioden för dessa understödsföreningar (bet. 2017/18:FiU14). I Regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med en promemoria med förslag till sådana anpassade regler.

I denna promemoria behandlas endast frågan om en förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

4 Förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

4.1 Gällande rätt

För befintliga understödsföreningar gäller lagen om understödsföreningar. Med en understödsförening avses en förening för inbördes bistånd som, utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse, meddelar annan personförsäkring än arbetslöshetsförsäkring (1 §). Vidare ska en understödsförening vara sluten på så sätt att den huvudsakligen är avsedd för anställda i visst eller vissa företag, personer tillhörande en viss yrkesgrupp eller medlemmar i sammanslutning med sådan intressegemenskap att en samverkan även för personförsäkring är naturlig. Understödsföreningarna ska vara registrerade hos Finansinspektionen och stå under tillsyn av denna (3 §).

Understödsföreningarna brukar indelas med utgångspunkt i vilken form av försäkring som meddelas. Det finns pensionskassor, sjukkassor, begravningskassor samt sjuk- och begravningskassor. Pensionskassorna meddelar i huvudsak pensionsförsäkring och indelas i tjänstepensionskassor och andra pensionskassor.

Dagens understödsföreningar meddelar framför allt pensionsförsäkring, men även annan livförsäkring såsom begravningsförsäkring samt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Det finns för närvarande 49 understödsföreningar registrerade hos Finansinspektionen², varav 11 är tjänstepensionskassor. Av de 38 understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor står 23 under begränsad tillsyn av Finansinspektionen.

I samband med införandet av försäkringsrörelselagen upphävdes lagen om understödsföreningar. Enligt införelselagen fick befintliga föreningar emellertid fortsätta att driva verksamheten enligt lagen om understödsföreningar till utgången av 2014 eller, om en ansökan om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen då hade getts in, till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan hade vunnit laga kraft (7 § införelselagen). Om en ansökan inte hade getts in före utgången av 2014 eller om den avslogs, skulle föreningen träda i likvidation.

Övergångsperioden för understödsföreningar har därefter förlängts vid två tillfällen (prop. 2013/14:84 och prop. 2017/18:3). Den senaste förlängningen gäller till utgången av juni 2019.

² I redovisningen ingår inte understödsföreningar i likvidation (se Förstudie om nya, anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor, Fi2018/03331/FPM).

4.2 Förlängd övergångsperiod

4.2.1 Tjänstepensionskassor

Promemorians förslag: Övergångsperioden för tjänstepensionskassor ska förlängas till utgången av november 2019.

Skälen för promemorians förslag: Sedan april 2011 kan nya svenska tjänstepensionsinstitut endast bildas i den juridiska formen pensionsstiftelse. Som regeringen tidigare konstaterat är detta otillfredsställande och det är därför fortfarande angeläget att det möjliggörs nybildning av svenska tjänstepensionsinstitut även i annan juridisk form (prop. 2013/14:84 s. 24 och prop. 2017/18:3 s. 7). I promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag (Fi2018/02661/FPM) föreslås en sådan reglering. Promemorian har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Flera remissinstanser har påpekat att lagförslagen i promemorian innebär att tjänstepensionskassorna får en tidsmässigt otillräcklig övergångslösning (se Finansinspektionens, Svensk försäkrings och Tjänstepensionsförbundets remissvar, Fi2018/02661/FPM). Arbetet med genomförande av det andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt pågår för närvarande i Regeringskansliet. Enligt den tidsplan som har presenterats kommer lagändringarna att träda i kraft tidigast vid halvårsskiftet 2019.

Om övergångsperioden inte förlängs för tjänstepensionskassorna innebär det att kassorna måste ansöka om att ombildas till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen senast den 30 juni 2019 för att undvika att träda i likvidation. De tjänstepensionskassor som vill ombildas till tjänstepensionsföretag skulle sedan, efter att den nya regleringen om tjänstepensionsföretag införts i svensk rätt, bli tvungna att ansöka om att ombildas till ett sådant företag. Utan förlängning av övergångsperioden riskerar således tjänstepensionskassorna att behöva genomgå två ombildningar och byta grundläggande reglering två gånger inom en kort period. Ett sådant ombildningsförfarande skulle medföra betydande olägenheter för både tjänstepensionskassorna och deras medlemmar.

Det kan även konstateras att understödsföreningar som avser att fortsätta sin verksamhet efter den 30 juni 2019, och som strax innan den tidpunkten ger in en ansökan om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen, i praktiken medges en övergångsperiod som sträcker sig längre än till den 30 juni 2019. Verksamheten får i sådant fall fortsätta enligt reglerna i lagen om understödsföreningar till dess ett beslut i tillståndsfrågan fått laga kraft (7 § införandelagen).

Med hänsyn till att lagändringarna till följd av det andra tjänstepensionsdirektivet inte kommer att träda i kraft förrän tidigast den 1 juli 2019 och för att undvika olägenheten att tjänstepensionskassorna tvingas att först ombildas till försäkringsförening för att undvika att träda i likvidation, bör övergångsperioden för tjänstepensionskassorna lämpligen förlängas till och med utgången av november 2019.

4.2.2 Understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor

Promemorians förslag: Övergångsperioden för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor ska förlängas till utgången av år 2020.

Skälen för promemorians förslag: I propositionen med förslag om den senaste förlängningen av övergångsperioden för understödsföreningar uttalas att det kan finnas anledning att överväga en alternativ reglering i framtiden för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor, men att sådana förslag får behandlas i ett senare sammanhang (prop. 2017/18:3 s. 11).

I samband med att Finansutskottet behandlade propositionen uttalade utskottet att det ansåg att regeringen skyndsamt borde ta fram förslag på en alternativ reglering anpassad till verksamheten i understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor och att regeringen om det visade sig att en sådan anpassad reglering inte kunde tas fram och träda i kraft senast vid övergångstidens slut i juni 2019, borde komma tillbaka till riksdagen med förslag om ytterligare förlängning av övergångsperioden för dessa understödsföreningar (bet. 2017/18:FiU14).

I Regeringskansliet har ett arbete med att ta fram anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor påbörjats men i dagsläget finns inte någon färdig promemoria. Det kan konstateras att en anpassad reglering för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor inte kommer hinna tas fram och träda i kraft senast vid övergångstidens slut i juni 2019.

Om övergångsperioden inte förlängs för aktuella understödsföreningar skulle de vara tvungna att senast den sista juni 2019 ansöka om att ombildas från understödsförening enligt lagen om understödsföreningar till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen utan tillgång till en alternativ reglering, för att undvika att träda i likvidation. En sådan ordning skulle vara till nackdel för både understödsföreningarna och deras medlemmar.

För att förhindra ovan angivet scenario bör övergångstiden för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor förlängas. Den alternativa regleringen för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor bör kunna träda i kraft vid halvårsskiftet år 2020. En lämplig längd på övergångstiden är därför till och med utgången av år 2020.

5 Förslagets konsekvenser

Förslaget om förlängd övergångsperiod för understödsföreningar innebär att befintliga understödsföreningar utom tjänstepensionskassorna, får tillämpa lagen om understödsföreningar till och med utgången av år 2020. För tjänstepensionskassorna gäller däremot i stället utgången av november 2019. Förslaget möjliggör för tjänstepensionskassorna att tillämpa regler som baseras på första tjänstepensionsdirektivet i avvaktan på att den nya

lagstiftningen för tjänstepensionsföretag träder i kraft. Även övriga understödsföreningar får möjlighet att tillämpa lagen om understödsföreningar under ytterligare en tid.

Eventuella kostnader för Finansinspektionen med anledning av en förlängd övergångsperiod ska hanteras inom befintlig budgetram. Förslaget bedöms inte i övrigt medföra några kostnader för statsbudgeten.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

7 §

Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser för understödsföreningar.

Ändringarna i *första stycket* innebär att understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor ges möjlighet att fortsätta driva sin verksamhet enligt den upphävda lagen om understödsföreningar till och med utgången av år 2020. Tjänstepensionskassor ges möjlighet att fortsätta driva sin verksamhet enligt den upphävda lagen om understödsföreningar till och med utgången av november 2019. Ändringarna innebär att understödsföreningarna får ytterligare en tid på sig att ta ställning till om de ska ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen och i övrigt inrätta sig efter denna.

Tidigare sista ledet i första stycket flyttas till *andra stycket*. Ändringarna i det tidigare andra stycket är en följd av att sista ledet i första stycket flyttas till andra stycket. Även det tidigare tredje stycket flyttas till andra stycket.

Om en understödsförening inom den i första stycket angivna tiden har gett in en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043), får den driva verksamheten vidare till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft. Om en sådan ansökan inte har getts in i tid – dvs. före utgången av november 2019 för tjänstepensionskassor respektive före utgången av år 2020 för övriga understödsföreningar – eller den avslås, ska föreningen träda i likvidation. Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Ändringen i *fjärde stycket* är en följdändring som föranleds av att det tidigare tredje stycket flyttas till andra stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.